

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 18.

V Ljubljani, dne 1. majnika 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja vsako soboto. — **Naročnina** mu je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Posamične številke se prodajajo po 7 novč. — **Dopisi** pošiljajo naj se uredništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** naj se pošiljajo upravništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani, Resljeva cesta štev. 5. — **Oznanila in poslanice** se računajo po ceni navadni v Ljubljani.

Naše časopisje in morala.

Kdor opazuje, kdor čita in razmotruje naše slovenske razmere v politiki, med strankami in v literaturi, postaja otožen, pobit in skoro obupen, ter se vznemirjen popraša: Kam vede to in kdaj bode temu konec? — Ni li dovolj, da na nas sovražniki od vseh strani kolikor le morejo pritiskajo? Ravsi in kavsi med krvnimi brati postaja od dne do dne ljutejši in nestrpnejši. Zaradi ene same nepovoljne besede ali opazke je včasih že ogenj v strehi; zaradi enega samega nesporazumljenja si že segajo v lasé. Drug udriha po drugem kot bi šlo za stavo, kdo je silovitejši in surovejši. Ne prašajo za stan, za uglednost, za starost in zasluge dotičnega, ne pomišljajo zlih nasledkov takega nepoštovanja, takega teptanja in zaničevanja najveljavnejših oseb, najzanesljivejših boriteljev, ki so največji zaklad, jedini up vsakega naroda, koliko bolj še našega, v gmotnem, kakor v duševnem oziru še popolnoma neutrjenega in za drugimi izobraženimi toliko zaostalega naroda. In pri tem je naše časopisje polno jeremijad zaradi tega ali onega narodovega nedostatka, biča se ta ali ona politična ali osebna hiba, očitajo se vzajemno napake in slabosti, a ono najhujšo, najkužnejšo, najnevarnejšo hibo, ki hoče siloma zastrupljati srce naše mladine in s tem ugonobiti moralni čut našega naroda, malomarno prezirajo ter pregrešno dopuščajo, da se ta kuga vedno bolj širi, da vedno globlje poganja korenine. Ali res nobenega naših bistroumnih politikov, bojevitih časnikarjev ter razumnih literatov ne bodejo v oči in mu ne delajo nevolje gnjusni, popačeni, nedostojni, iz podlega peresa prihajajoči podlistki znanega najstarejšega slovenskega dnevnika, posebno odkar je ta zašel v nesrečne roke nezrelega urednika? — Jeli možno, da občinstvo tako pisarijo pripuščja in trpi v listu, ki je sicer sam po

sebi prazen in malovreden, ki se samó živi od svojih nekdanjih zaslug in samo zaradi tega upliva na svoje čitatelje in razven teh še na one sorodnih narodov? — Kakšne pojme naj dotični dobivajo o našem literarnem napredku, o nazorih našega naroda, o naših pisateljskih močeh, o naši morali, po onih podlistkih sodeč? — Na to polje naj bi gospoda časnikarski bojevnik obrnili včasih svoje pazno oko, svoje poslušno uho, svoje ognjevito pero, da zamore cvetove one trivialne in cinične „muze“, s kojimi se nakitujejo podlistki onega dnevnika. Ta usluga bi bila večja in hvaležnejša, nego obširno besedovanje, s katerimi se napolnjujejo predeli našega časopisja, in to za nič ali pa za znano oslovsko senco, brez nobenega alikomaj znatnega vspeha! Da se naši mladini ne jemljejo idejale, da se ne razburja za podlost njih domišljija, da se ne razdražajo njih čutila, da se ne pačijo njih srca in ne skvarja njih morala, to naj bi bila naših mož prvakov sveta dolžnost zraven blagega teženja, da zanetijo domo- in rodoljubje, zraven častnih borb v dosego narodnih pravic. Saj je k uglednosti, k blaginji in sreči kakega naroda zdrav, moralen in veren njega čut nič manj potreben, nego iskreno njega rodoljubje in gmotno njega blagostanje. Zato pozor, dokler ni prekasno!

Rodoljubkinja.

Kaj je krščanski socializem.

II.

Ako hočemo uvesti reforme v državi, je ne smemo kovati v spono preteklosti, je ne smemo takorekoč duševno, politično, socialno in gospodarsko mumificirati. Sedanjost ima pravico, oprostiti se vpliva preteklosti, kolikor to zahtevajo razmere sedanje dobe. A ne sme se vse, kar so ustvarili pradedi, zametavati z namenom, da se ustvari nekaj, kar še ni bilo na svetu. Zveza s

preteklostjo se ne sme prerezati, prereže se na ta način nit življenja. Liberalizem se je pregrešil zoper ta zakon, razdvojil je človeško družbo, in sedaj nastopa za njim socialna demokracija, da bi dovršila začeto delo razdejanja.

Ako spoznamo, da v tem živem delu leži naloga države, je naša dolžnost tudi pripoznati v enakem smislu nalogo cerkve. Le na ta način je mogoča rešitev socialnega vprašanja. Le v vzajemnem delu teh od Boga postavljenih avtoritet je mogoče pomagati dezorganizovani človeški družbi. Ako se to doseže, preneha birokratična država, in avtonomna družba, ki se upravlja samo sebe, stopi zopet v veljavo. Vsi stanovi morajo sodelovati pri rešitvi socialnega vprašanja. Noben stan ne sme biti izključen in njegove pravice se ne smejo prezirati, ako jih poudarja. Ako bi sv. Pavel dandanes deloval med nami, pravi neki učenjak, posluževal bi se časništva. Toda krščansko časništvo mora navdušeno izvrševati svojo nalogo in ne sme biti torišče malenkostnih strankarskih interesov. Neustrašeno mora nastopati za socialne ideje kot faktor, kateri dan za dnevom govori tisočerm, Zloraba časništva oskranja človeško čast.

Liberalna načela dosegla so v polpretekli dobi vrhunec svojega razvoja. Polagoma vrinila so se v vse naše javno in zasebno življenje, polastila so se gospodstva in izrinila so naravna in krščanska načela. Pri tej duševni hrani je zrasel naš sedanji omikani rod, pokvarila ga je liberalna vzgoja. Vse, kar slišimo, čitamo ali gledamo, vse kar nas razveseljuje in razvedruje, vse nosi več ali manj znak liberalizma in nas tudi z njim navdaja. Ako se hočemo upreti li beralnemu vplivu na ljudstvo, nastopiti moramo proti njemu povsod, vsak po svoji moči in po svojem poklicu. Zaradi tega ne zadošča, ako kdo narodu kaže samo pot v nebesa. Pot v nebesa pelje z zemlje, in s tem je že tudi označena naloga krščanskega časništva.

Spomini na Jerana.

(Ob obletnici Jeranove smrti.)

(Konec.)

V.

Ako je šlo vse po sreči, in je bila dokončana „Danica“ že v četrtek dopoldne (izhajala je vsak petek), — tedaj sem bil pa jaz na konju, — če je bilo lepo vreme.

O takih popoldneh si je privoščil namreč tudi Jeran svežega zraka; najel je vozniaka ter šel obiskat tega ali onega duhovnega znanca v bližnji okolici; spotoma se je pa res prav otroško veselil lepe narave, katero je že sam večkrat opeval; veselil se je, ko je videl, kako dobro se letina kmetu obnaša. — In o takih priložnostih je vzel prav dostikrat i mene seboj. Kamor sva prišla, me je predstavljal vselej kot dijaka, ki hoče znati nekaj slovenščine. — Pri kupici vina je postal Jeran precej zgovoren; toda, naj si je govoril veliko ali malo, njegove besede so bile vselej premišljene. Govoril je najrajše o slovenskih stvarih. Če je le kdo kaj podobnega omenil, tedaj je prišla njegova ura, in razlagati je jel tako temeljito, prišel tako natančno vsaki stvari do jedra, da se mu je po pravici skoro vsak čudil. — Take posete je prirejal najrajši v Št. Vid nad Ljubljano, na Ježico, Črnuče, v Mengeš, Šmarje in večkrat tudi v Škofjo Loko.

VI.

Kako je sodil Jeran o modernih pisateljih in pesnikih, nó, to bi mu utegnil kdo šteti v greh; toda, če bi poznal in premislil njegovo stališče, t. j. njegove kristalno čiste verske nazore, njegovo neizmerno skrb za dušni blagor bližnjikov ter njegove premnoge izkušnje, ki jih je doživel, občujoč s tako različnimi ljudmi, tedaj bi sodil drugače in bi mu, z njegovega stališča seveda, — tudi prav dal.

Bil je nasprotnik romanu vsake vrste; toda beseda roman ni veljala pri njem tó, kar zaznamuje v modernem slovstvu, — temveč njemu je bila roman že vsaka, najkrajša črtica, najjednostavnejša povest, — ki ni bila povsem resnična. — Ljubil pa je temeljite verske razprave, popisovanje tega ali onega čudeža, odlomke iz življenja kakega svetnika, misijonska poročila i t. d.; poleg tega je bil tudi prijatelj zanimivim potopisom in dobrim životopisom.

Prav veliko „resničnih“ povesti in dogodb, „učenih“ ter „poučnih“ spisov, je pošiljal Jeranu dunajski profesor I. R. Koliko so pa bili ti spisi vredni, o tem se je imel večkrat priliko prepričati ta, ki bere „Danico“. Meni je ta rodovitni pisatelj delal velike preglavice s tem, da je pošiljal Jeranu rokopise v nemškem jeziku, kar je bilo treba seveda sloveniti. No, Jeran je dobro

vedel, da mi ti niso ravno pri srcu, zato mi je obljubil za vsak prevod po dvajset novčičev.

O pisateljih in pesnikih je govoril Jeran le bolj splošno, razun če sem sam koga omenil. — Ko sva se peljala nekoč mimo Šmarne Gore, me je vprašal, če sem bil kdaj že gori.

„Nisem bil še ne“, sem odgovoril, „torej že ne bom deležen tiste sreče, katero obeta Prešeren tistim, ki romajo na Šmarno Goro, ko pravi: „Blagor vam, ki hodite na sveto Šmarno goro!“

„Já, Prešeren se je iz vsake stvari norčeval!“

„I, morda se pa ni, vsaj v téj pesmi ne dobim ničesar, kar bi —“

„Le tího bodi, no! Prešeren ni delal drugih pesmij, kakor tistih neumnih (= zaljubljenih) in pa takih, s katerimi je smešil poštene ljudi, — dobrih je napravil prav malo.“

Sploh ni maral Jeran za posvetno slovstvo. Protí „Dom in Svetu“ ni rekel nikoli besedice (bral ga seveda ni), — dočim ni smel slišati imena „Ljubljanski Zvon“. — Ko sem o neki priliki govorila sva ravno o „praznem“ modernem slovstvu, nepremišljeno omenil, kako zelo mi ugaja v „Ljub. Zvonu“ izhajajoča povest „Groga in drugi“, — o, tedaj je nastala huda ura.

Od dneva, ko je papež Pij IX. izdal svoj „syllabus“, pričel se je boj proti liberalizmu. Toda boj je bil od začetka le teoretičen, bil je le rahel ugovor, le nekaj tožni in ne bojni glas, ki zahteva, da se nasprotnik uniči. Umevno je, da so stali čitatelji časnikov v veliki večini na strani liberalnih novin, in da si niso naročevali krščanskih časnikov. Pristaši krščanskih načel bili so pa v težkem položaju. Zaničevali so sicer liberalno časopisje, a tedanja sama negacija krščanskega časništva jim ni mogla zadoščevati v vsakdanjem praktičnem življenju. Naročevali so si tedaj, zlasti lajiki, še naprej liberalne časnike, pogoltnili hoté ali nehoté različne insulte na vero, s katerimi so bili sleherni dan obsipani, in togotili se nad blasfemijami, katere so pa vendar vsak dan — brali in plačevali. Kdor je mogel, imel je poleg liberalnih listov še kak krščanski časnik, rekli bi iz usmiljenja, in če ga je čital, storil je po svojem mnenju le nekako dobro delo. To je ravno takó, kakor ko bi kdo v petek poleg obilnih mesnih jedi jedel še — ribo, češ, da se malo popostim. Toda prišlo se je, sicer le polagoma, a vendarle daniti. Spoznali so mnogi, da pod takimi pogoji ne more služiti časništvo krščansko-socialnim reformam. Časništvo, katero le negira, ugovarja, toži o razuzdanosti sveta, ne hodi pa konkretnih potov, ne more prodreti. Saj ne zadošča, ljudstvu samo kazati katekizem, treba ga je tudi opozoriti, kako naj uporablja katekizem v praktičnem življenju. Časništva naloga je, da se skrbno briga za potrebe vsakdanjega življenja. Pozitivno moramo delovati. Krščanstva ne smemo samo v cerkvi iskati. Prenehati mora mnenje, da zadošča samo molitev v cerkvi, zunaj cerkve se pa smejo veri sovražne reči brati in liberalno misliti in delovati. Krščansko-socialna načela se ne smejo uvaževati samo tam, kjer se strinjajo z našimi slučajnimi potrebami, nego povsod brez izjeme. Ta ideja prodira sicer polagoma, a prepočasi. Krščansko časopisje mora podučevati, kako se v tem smislu rešujejo povesetni interesi, ker le na ta način je mogoče spreobrniti pristaše liberalizma in pa one nerazsodne mase, katere hodijo od slučaja do slučaja pota — močnejšega. Kdor se čuti sposobnega, naj deluje, vsak po svoji moči, jeden duševno, drugi gmotno. Le v skupnem vzajemnem delu krščanskega zavednega občinstva in pa krščanskega časništva so mogoči pozitivni uspehi. Istega orožja, kakor naš liberalni nasprotnik, se moramo tudi mi posluževati, ako hočemo izriniti liberalizem s korenino. Časništvo je danes velesila, s katero morajo vsi merodajni faktorji računati. Če toraj uvidevamo potrebo krščansko-socialnih reform v našem javnem življenju, organizujmo to velesilo!

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 28. aprila. (Srednje šole.)

V interesu vsakega naroda je, da se povzdigne njegov duševni nivo kolikor mogoče visoko, in dolžnost države je, da omogoči vsakemu, in sicer na državne troške, pridobiti si ono nabrazženost, katero je vsled prirojenih duševnih lastnosti doseči sposoben.

Odrekat se ne da, da je mladež slovenska nadarjena, in doseglo bi se veliko več, ako bi bil poduk na naših srednjih šolah sistematičen.

Toda, ne glede na splošno uredbo srednjih šol, prepričali smo se osobito, da višja gimnazija v Ljubljani ne zadošča potrebi naroda, in da je način podučevanja onim, ki prestopijo iz slovenske spodnje gimnazije, jako neumesten in kvarljiv. Gotovo nam kaže, težiti na to, da se slovenska spodnja gimnazija v Ljubljani razširi v popolno osemrazredno zgornjo gimnazijo, in sicer iz didaktičnih in pedagoških razlogov. Že v navadnih razmerah je kvarljivo, ako mora učenec preminjati zavod. Prestop iz slovenske spodnje gimnazije na tukajšnjo višjo gimnazijo je pa šestokrat za učenca usodepoln. V novem zavodu namreč prevzame novi voditelj učenca, kateri se je do tja učil vseh predmetov v materinem jeziku, in z novim voditeljem uvede se tudi novi način učenja in v vseh predmetih tudi zgolj nemški učni jezik.

Samo ob sebi bi to ne bila izredna nesreča, ako bi se ne pridružil žalostni slučaj, da so nastavljeni na višji gimnaziji učitelji, ki ne poznajo slovenskega jezika in se z učenci, kateri so si v štirih letih spodnje gimnazije prisvojili nemški jezik sicer v glavnih potezah, vendar ne razpolagajo popolnoma z njim — ne morejo gladko porazumeti. Vrh tega govore ti učitelji tudi materinski nemški jezik v svojem tirolskem ali nižjeavstrijskem narečju, tako da jih učenci težko umevajo. Jasno je, da se pri takih razmerah marsikateremu učencu — če tudi ne premišljeno — godi krivica. Učenec se je sicer marljivo učil, a vendar ne more tako hitro in gladko odgovarjati, kakor zahteva strogi nemški profesor, ki pozna le svojo materinščino in ne zna presojati, koliko napora stane učenca, preden je kos svoji nalogi. Vsled tega pride slab red, kateremu sledi dolžnost, plačati visoko učnino, in ker tega ne zmore, je prisiljen sicer nadarjeni in marljivi dijak zapustiti šolski zavod.

Tudi število učencev na slovenski spodnji gimnaziji zahteva odločno, da se ta zavod razširi, saj šteje do 300 gojencev, tedaj več, kakor marsikatera višja gimnazija.

Sicer se pa ne da lahko uvidevati, iz kakih razlogov da mora višja gimnazija v Ljubljani nositi toliko breme, t. j. letos nad 700 gojencev, tako da so morali v posamnih razredih otvoriti

po tri oddelke, in primeroma tudi toliko učnih moči preskrbeti. Ako se poleg tega pomisli, da je gotovo polovica učencev iz slovenske spodnje gimnazije prestopila na višjo gimnazijo, se mora dosledno priti do sklepa, da bi imeli dve višji gimnaziji vsaka zase zadosti učencev. Poduk bi se v obče na obeh vršil bolj primerno in pregledno, in z razširjenjem slovenske spodnje gimnazije v Ljubljani ustreglo bi se opravičeni zahtevi naroda.

O tem naj bi premišljevali naši državni poslanci, in osobito poslanec ljubljanskega mesta, in store naj potrebne korake v dosego zboljšanja razmer na korist ukaželjni slovenski mladini.

Izza kranjske meje, 28. aprila. — Nedavno sem posetil za nekaj dni svojo domovino, deželo kranjsko. Videl sem zopet „srce Slovenije“, belo Ljubljano. Počasi se dviga iz razvalin, v katere jo je bil podrl potres. Nekam otožen sem hodil po mestu, videč povsod podrtije. Kmalu sem zapustil Ljubljano in se odpeljal v svoj rojstni kraj. Tam sem se sešel s starimi znanci in prijatelji, pomenkoval se z njimi o tem in onem, tudi o politiki. Pripovedovali so mi o boju, ki je divjal za državnozbornih volitev. Da, ko ne bi bil nikakor drugače vedel, da sem prišel pod drugo nebo, spoznal bi to iz razlike nazorov kranjskih in obmejnih Slovencev. Ob meji se bojuje lajik na strani duhovnika za najvišja uzora: vero in materini jezik, na Kranjskem je to drugače. Čul sem iz ust izvenkranjskega duhovnika: „Mogoče je, da je moje mnenje o tej in oni stvari nekaj različno od mnenja tega ali onega lajika: v glavnih vprašanjih pa hodimo skupaj.“ Da, to je program, ki lahko združuje duhovnike in lajike po vsem Slovenskem. V glavnih vprašanjih hodimo skupaj, v drugih pa poučujmo drug drugega prijateljski! — Ko bi hoteli stranki na Kranjskem okleniti se tega programa! — Pripovedovali so mi znanci, kako se je agitovalo med našimi kmeti. Na eni strani klic: „Črni farji,“ na drugi: „Liberalci, brezverci!“ O podrobnostih, o katerih sem čul, naj molčim! Rečem le toliko: Vaše ljudstvo je postalo drugačno, nego je bilo pred leti. Onega globokega verskega čuta, onega zaupanja v duhovnike, onega spoštovanja do raznih stanov ni več. Agitacija, rekel bi laži — agitacija z obeh strani je razburila duhove, podivjala srca. Da, bojovita gospoda, to je vaše delo! V imenu dobrega našega ljudstva vas prosim: Opustite to taktiko, združite se pod trobojno zastavo, na katere vrhu se blesti križ! Ne sejajte slabega semena že v nežna srca otrok, katere pošiljate ob volitvi okrog, da kličejo volilce vkup! — Naročniki in prijatelji „Slovenskega Lista“, vi pa širite ta list in z njim idejo sloge! Povejte svojim sosedom, da imamo Slovenci list, ki noče boja, ki se trudi, da bi se vrnil slovenskemu narodu zaželeni mir. Dajajte ga onim, ki ga ne poznajo, da ga bero in spoznajo!

„Kaj! Take reči ti bereš? Torej „Zvon“ pa „Narod,“ kaj ne da? No seveda, precej, ko misli, da je nekaj „študiran,“ tedaj je treba takoj seči po knjigah in časnikih, ki niso nič prida. Saj sem vedel, — vsako knjigo, ki jo vidi, bi najrajši požrl; pa vé, dobro vé, da nima od tega nič, kakor škodo, greh, — pa vse jedno, kakor tisti, ki je rekel: „Video meliora proboque, deteriora sequor.“ Le beri, le, boš videl, kam boš prišel.“

O takih prilikah sem vselej modro molčal, poslušal in mislil. Kaj pa sem hotel?

VII.

Jeran kot politik v javnosti ni nastopal. Vender se je zanjo precej zanimal. Sicer ni čital zadnji čas razven „Slovenca“ in „Pr. Lista“ nobenega slov. političnega lista; naročen je imel tudi „Vaterland“ in „Reichspost“, toda bral ju je le redkokrat, ker deloma ni imel časa, deloma je pa že tudi sam „Slovenec“ zadošča njegovi politiki.

Sploh je deloval Jeran na to, da bi bili Slovenci goreči katoličani; v tem naj bi se odlikovali pred drugimi narodi in bili bi srečni. To je bila njegova politika.

Velikokrat je tudi mene opominjal, naj se nikar tako ne brigam za „reči, ki še niso zame.“

Spominjal me je besedi učenega Abrahama od sv. Klare, da je namreč politika podobna črki P, ki ima vselej drugačni pomen, na katero stran se obrne (p, q, b, d).

Zlasti me je svaril pred časniki, kateri (po lastnih besedah njegovih) s svojim „nesramnim mežurkanjem“ spodkopavajo vero in zasramujejo duhovne. Skoro vselej pa je o taki priliki zmažal z glavo in šaljivo opomnil: „Dragotin, meni se kar zdi, da boš ti „liberaluh.“

VIII.

Pokojnega Jerana bi zval po vsi pravici svojega družega očeta. Odkar sem zahajal k njemu, me je preskrboval z vsem. Stanovanje in zajutrek mi je plačeval pri gospodinji, kosilo pri „dijaški mizi,“ za večerjo mi je pa dal tu pa tam kako desetico, da naj si kupim kruha. Tisti čas, ko smo imeli tako nenavadno dolge počitnice o času potresa, mi je vsako jutro pridelal polovico svoje kave in polovico žemlje; sam si je torej privoščil le, kar je bilo neobhodno potrebno, a drugim je skušal postreči o vsaki priliki. Ko mu je včasih po kosilu prinesla postrežnica g. kan. Kalana čašo črne kave, jo je vselej delil z menoj in zraven šaljivo rekel: „Vidiš, kadar boš „minister,“ pa se boš tako-le

*) Sam se je namreč večkrat imenoval fin. ministra, ker je upravljal finance za „dijaško mizo.“ Pis

gostil.“ — Nikoli ni hotel, da bi bil „njegov fant“ lačen. Celo o boleznih je večkrat popraševal, „kako se mojemu študentu godi; glejte, da ne bo lačen!“

Kako očetovsko je ljubil Jeran „svoje“ dijakke sploh, bi se mi zdelo neverjetno, ako bi mi kdo pripovedal; toda bil sem sam več ko stokrat priča, kako blago je bilo njegovo srce do ubozih dijakov; skoro bi ne mogel oče ravnati z otroki tako, kakor Jeran z dijaki. Podpiral jih je nad 140, in vsi ti so mu prihajali o šolskih konferencah praviti, v čem so jih v šoli grajali. Pa, naj jih je bilo še toliko, Jeran je imel za vsakega pripravljenih lepih opominov in prijaznih besedi, vrh tega je tudi marsikomu stisnil v roko desetico ali dve za poboljšek. . . .

Kadar so se bližale kake počitnice, so zopet prihajali dijaki drug za drugim. Vsak bi dobil rad kaj „za pot.“ Ako je kdo poprosil za železnico, ga je zavrnil Jeran: „Kaj, tako mlad, pa bi ne mogel peš odriniti, zlasti, ko ni tako daleč? Jaz sem hodil iz Poljan v Karlovec na Hrvaško — peš, pa sem še zdaj tukaj!“ Vender ga ni nikdo zaman prosil.

Vsakemu, ki je zahajal opoldne ali zvečer v ljudsko kuhinjo, je resno zabičeval, da mora pred jedjo in po jedi moliti ter biti odkrit.

V Gorici, 27. aprila. (Razburjenost. — Shodi. — Nabori. — Škof) Razburjenost med slovenskim ljudstvom na Goriškem po zadnjih državnoborskih volitvah se noče poleči, ampak raste. Za to skrbe v prvi vrsti naši merodajni činitelji in goriška fakinaža. Da dobi svet pravi pojem o zadnji, naj navedem tukaj le, da si je hotela dati duška za to, da ne sme v goriško slovensko okolico, na velikonočni ponedeljek s tem, da je šla v Kormin in od tam tudi v neko vas onkraj avstrijsko-italijanske meje. Pravijo, da je tam tako razsajala, da jo je celo italijanska policija odstranila z italijanskega sveta, češ, da bi prišla lahko v zadrego vsled tega z avstrijsko vlado, s katero živi v prijateljski zvezi. Ko se je vračala ona gospoda na avstrijska tla, obnašala se je tako, da je bilo celo korminskim Italijanom preveč, zbok tega so jo Korminci napadli, razpršili in jednega izmed njih celo ranili. O tem seveda molče italijanski listi; a za nas je to pač najlepši dokaz, kdo izziva. Je li čudo, če skipi jeza našemu pohlevnemu ljudstvu, ko pride tako ljudstvo med nje, ki se vidi celo pristnim italijanskim bratom predivje? Naša vlada je bila vsled teh dogodkov siljena, da izroči v Korminu in Bracanu na italijanski meji skrb za javno varnost c. kr. policiji.

Naš državni poslanec dr. Gregorčič sklical je na velikonočni ponedeljek in na belo nedeljo dva shoda, prvega v Gorico, drugega v Št. Peter pri Gorici, na katerih je poročal o razmerah v državnem zboru. Oba shoda sta bila prav dobro obiskana; pri prvem v dvorani goriške čitalnice bilo je okoli 500 ljudij, dočim se je moral vršiti drugi shod v Št. Petru radi preobilne udeležbe na dvorišču Mervičeve gostilne, pri vsem tem je bil prostor premajhen, da bi bil zadostil vsem onim, ki so hoteli udeležiti se shoda. Gospod poslanec je razpravljal več ali manj znane razmere v novem državnem zboru, in sicer obširno in temeljito, a pojasnjeval tudi naše domače razmere ter jih primerno bičal. Na shodu v Št. Petru govoril je tudi gospod kapelan Kravs o krščansko-socijalnem prašanju in dr. H. Tuma o postopanju goriške vlade in o sredstvih, kako se uspešno lahko stavimo v bran izvestnim italijanskim krogom. Navdušenje na obeh shodih bilo je nepopisno. Kdor se je le teh shodov udeležil, prišel je do spoznanja: „Mi vstajamo!“ Da je drugih strah, kažejo med drugim letošnji vojaški nabori.

Vedno je bila navada, da so novinci smeli prihajati svobodno v mesta ter da so smeli tudi zapeti. Letos pa se je laška gospoda prestrašila naših fantov in vplivala na vladne kroge, naj bi ti prepovedali fantom vhod v mesto. Gospodje na glavarstvu so dolgo tuhtali, kako bi ustregli želji naše italijanske gospode. Namerjali so izvršiti nabiranje novincev po vaseh, a to ni šlo; naposled so sklenili, naj se vrši nabiranje vojakov v zloglasni Cattineli-jevi kasarni, katero je bil priredil naš človekoljubni magistrat za

Nekoč je dal celo v ljudski kuhinji nabiti oglas, da odtegne hrano vsakemu dijaku, ki bi ne opravil pri jedi svoje krščanske dolžnosti. Kar zmanjka nekoč dotičnega opomina, katerega je odtrgal prej kak delavec, kakor dijak. Strogi predstojnik ljudski kuhinji pa je hotel, da je učinil to kdo izmed dijakov ter je naznanil Jeranu, da bode kaznoval vse z jednodnevnim postom. Jeran pa, kateremu so se dijaki smilili, je naznanil predstojniku, da naj dado, če jih že ravno hočejo kaznovati, vsakemu vsaj pol „porojončka,“ da ne bodo „vsi preveč stradali.“ — Kljub temu smo bili tisti dan brez kosila; Jeran pa je rekel: „To ni bila moja volja.“

Tudi v boleznih so bili dijaki njegova največja skrb. Ko mu je nekoč precej odleglo, me je skrbno spraševal, če je v kuhinji vse v redu, ter rekel, naj dijakom naročim, da naj molijo „za dobrotnike.“

Tudi ponosen je znal biti Jeran na svoje dijake, ki so kaj postali. Kadar je kaj lepega slišal o kom, ki je kot dijak užival od njega dobrote, tedaj je neizrečeno zadovoljen in zadoščenjem opomnil: „Ta je jeden naših!“

slov. ljudsko šolo, da si leži izven mesta na šempeterski meji. Naši zavedni fantje iz Brd, spremljevani po stariših in županih, šli so po vrtni ulici k naboru, kar začne padati iz županovega stanovanja blizu pošte na nje toča v podobi stolic, palic in drugega orodja. Nadepolen sinko županov, po imenu Italico, je bil po slovenskem petju tako razburjen, da je povzročil ono točo. Ta škandal povzročil je veliko ogorčenost celo v onih krogih, ki niso inče Slovincem naklonjeni. A sedaj je interesantno opazovati, kako se trudi vsa laška in druga gospoda, da bi — če ne utajila — vsaj ublažila ono — nečuveno postopanja županovega sina, ki je že nebrojokrat izzival in žalil Slovence, in se navlekel takega duha, kakoršnega ima na zavodih v Italiji, katere je obiskoval. Celó „Corriere“ se ni upal zagovarjati onega dejanja, zato je sprva molčal, sedaj pa pravi, da je bil „Italico“ istega dne hudo bolan, vsled vročinske bolezni je videl napadati očeta župana po slovenskih fantih, je iz postelje skočil h oknu ter tam metal na slovenske fante, kar mu je prišlo pod roko. Dečko je imel namreč „slovensko mrzlico.“ Celó Italijani se posmehujejo temu budalastnemu izgovoru. Kako je postopala s tem fantalinom naša slavna policija in sodišče, o tem ne govorim, to pojasnijo menda naši poslanci v državnem zboru. Vsakdo si pa lahko sam odgovori na vprašanje: kdo izziva v Gorici? ako se podstopi celo županov sin tako ravnati.

Včeraj, 26. t. m., prišli so fantje iz Solkana, Trnovega, Čepovana in sosednjih vasi na vrsto. Vabljeni so bili v Cattineli-jevo kasarno, toda ko so prišli s cesarsko in narodno zastavo skupno na Goriščak, zaprla jim je žandarmerija in policija pot ter ni hotela pustiti skozi mesto na določen kraj, ampak napovedala jim je ustno, da se bode nabor vršil na Goriščeku. Fantje so odgovorili, da gredo, kamor so vabljeni, in ker polit. oblastvo ni hotelo odnehati, so se fantje obrnili ter skupno korakali v Solkan. Za njimi je šel na kolesu politični komisar Prinzig ter jih pregovarjal, naj se vrnejo, da se njihovi želji zadosti; a ko so se fantje po drugi poti vrnili, videli so na Goriščeku stotnijo vojakov, ki bi jih imela prisiliti, da morajo kot divje zverine okoli mesta čez živinski trg v Cattineli-jevo kasarno. Zato so fantje, pojoč cesarsko pesen, zopet odšli v Solkan in na svoj dom.

Naš prevzvišeni knezo-nadškof dr. A. Zorn je nevarno zbolel na živcih. Dne 31. marca bil je pri njem Nj. ekselencija g. namestnik Rinaldini jedno uro, drugi dan se je pokazala bolezen. O tem bode sicer govor v državnem zboru, zato omenim le že, da je naš škof že druga žrtev tukajšnjega vladnega zistema; škof Glavina se je moral odpovedati, naš škof je pa — zbolel.

Iz Celovca, dne 27. aprila. († Andrej Romavh.) Dne 27. t. m. ob pol jednajsti uri predpoldnem izdihnil je svojo blago dušo kapelan v Kotarčah na nemškem Koroškem, g. Andrej Romavh. Bil je porojen v Dulah v skočidolski župniji dne 30. novembra 1872. Dopršil je z izvrstnim vspehom svoje gimnazijske študije v Beljaku in bogoslovne v Celovcu. Ko je lani v svojem rojstnem kraju odpel prvo svojo sveto mašo, bil je nameščen kot kapelan na Nemško, kar se je ves čas svojih bogoslovskih študij največ bal. Ko mu je došel dotični dekret, bil je žalosten, da ni vedel kaj početi. Še le na prigovarjanje svojih prijateljev se je pomiril ter udal v voljo — svojih zapovednikov. Še eno leto ni posloval ognjeviti in izborni mož na Nemškem in si je nalezl bolezen pljučnico, kateri je podlegel. Oh kako je želel rajni Andrej priti kot Slovenec, med Slovence, med katere se nastavlja trdi Nemci. Preminol je mož velike nadarjenosti in navdušenosti, od kojega smo koroški Slovenci mnogo pričakovali. Okoli smrtne postelje njegove leži število raznovrstnih znanstvenih knjig, mnogo slovenskih in slovenskih časnikov, med njimi tudi „Slovenski List“, katerega je podpiral z navdušenjem ter vedno želel da bi postal jedini pravi slovenski list med slovenskim narodom. Rajnik naš je bil redek slovenski značaj. Že kot dijak in učenec rajnega nam nepozabnega profesorja Lendovška baval

se je rad s slovenskim in slovanskim berilom in bil kot bogoslovec vsled svoje znanosti in nadarjenosti i drugim dober svetovalec in voditelj. Tega sicer njegovi častni predstojniki niso radi videli, še manj pa, da se je blagi mož odločno zoperstavljal istodobni celovškega semenišča „jezikovni naredbi“, da naj bo občevalni in „uradni jezik“ tega zavoda le nemščina. Bolelo ga je tudi, kakor je tožil prijateljem svojim, da se je v slovenski akademiji bogoslovcev, kjer se naj bi izurjevali v slovenščini in slovenskem propovedništvu, vpeljala še nemška „Vorlesung“, češ, da se s samo slovenščino ne oskrunijo nemški zidovi nemškega semenišča celovškega. Škoda za blagega in uzornega mladeniča! Bodi mu lahka zemljica ptuja in časten spomin!

Iz Korotana, 26. aprila. (Občni zbor kat. političnega in gospodarkega društva za Slovence na Koroškem.) Dne 22. t. m. vršil se je po naznanjenem dnevnem redu letošnji občni zbor našega slovenskega političnega društva. Predsednik g. Gr. Einspieler pozdravi vse zborovalce in g. Rozman poroča kot društveni tajnik v svojem imenu o delovanju društva v minolem letu in v imenu odsotnega blagajnika g. Ražuna o gmotnem stanju društvenem. Naše politično društvo priredilo je v preteklem letu nad 36 javnih in nad 20 volilnih shodov. Dohodkov je bilo 1019 gld. 48 kr. in stroškov 1147 gld. 66 kr. — torej primankljaja 128 gld. 18 kr.

V odbor voljeni so bili zopet: gg. Gr. Einspieler, Vek. Legat, Mat. Ražun, Jos. Rozman, Matija Prosekar, Mart. Stih, Franc Grafenauer, Jan. Šumah in na novo župnik g. Sim. Čemer; namestniki so bili priporočeni: Jurij Drobivnik, Jak. Hedenik, Fr. Kobentar; rač. pregledovalca sta: gg. Matej Šervicelj, Ant. Pelnaž.

G. državni poslanec stolni školastik Lambert Einspieler je poročal o delovanju v državnem zboru. Ko je povdarjal, da je baš on prvi slovenski poslanec iz tužnega Korotana na Dunaju, oblile so njega in marsikatega zborovalca solze. Burno pritrdjevanje in splošna pohvala sledila je njegovemu poročilu. Posebno navdušenje je zavladalo med zborovalci, ko je g. poslanec omenjal važno slovansko-narodno zvezo na krščanski podlagi. Rekel je sicer, da so se dotične različne narodnosti na podlagi vere približale in se je ustanovila slovanska zveza, vendar menimo, da so pač narodne težnje dotičnih narodnosti in krivice, ki se godé slovanskim manjšinam v istih deželah, bile vzrok prevažne ustanovitve zveze slovanske.

Poročilo našega deželnege poslanca g. Grafenauerja o delovanju nemško nacionalnega deželnege zbora koroškega je bilo zanimivo in dobro osoljeno. Želeti je le, da bi ta izborni ljudski govornik na vsakem shodu govoril ter nam vzbujal zaspani naš rod. Ko se je še mnogo želj izreklo g. državnemu poslancu in se je povdarjalo, naj se na slovenskem Koroškem ohrani med vsemi delujočimi rodoljubi prepo-trebni mir, je g. predsednik z navdušenimi živio-klici presvetlemu cesarju zaključil zborovanje. Omenjati je še, da se je vse zborovanje vršilo po programu in mirno. Slišati je bilo sicer vsaj po zborovanju, da je bil namenjen neki ropot od neke strani, ali zavoljo svoje lastne, ali „ljublanske občutljivosti“, tega ne vemo. Rodoljubi! Ali smo Korošci, ali Kranjci, ali Štajarci, ali Goričani, Slovenci smo in bodimo složni. Vsakdo védi, zakaj pri nas gre — namreč v prvi vrsti za obstoj naš. Delajmo, kakor veli srbska narodna pesem:

„Hajd' mo bračo
Nema stra (strahu),
Naša biče,
Pobieda!“

—p.

Iz zlate Prage, 27. aprila. Jezikovno naredbo za Moravo so prinesli vladni dunajski listi nespremenjeno, kakor za kraljestvo Češko, v nedeljo.

V petek, saboto in belo nedeljo se je obhajala zelo slovesno 900letnica mučeniške smrti († 23. aprila 997. l. v sed. vzh. Prusiji) prvega Čeha-škofa sv. Vojteha, apostola Ogrov, Poljakov itd., ki je bil — kakor pravi češka zgodovina — prvi Čeh, kateremu je bila domovina premajhna.

Škofje vseh čeških krajev so se zbrali k tej tridnevni v stolni cerkvi sv. Vida, kjer se je jako slovesno obhajal njegov spomin. Češki narod pa je v teh dneh v mnogobrojni udeležbi pri cerkvenih pobožnostih pokazal, da zna častiti velike svoje može.

Dne 17. aprila je minulo osemdeset let odkar se je rodil v Krasini blizu Henrikovega Gradca duhovnik Vojteh Hlinka, znan posebno kot pisatelj čeških pripovedek pod značilnim imenom František Pravda. Mnoga njegova dela so preložena tudi v tujih jezikih, kakor „Kovář hejtmánek“ v naš slovenski jezik, „Vávra Kuřák“ v danščino, „František Pometlář“ in „Bohatá Julie“ v nemščino itd. Njegove zasluge za češki narod in književnost so velike in v obče priznane. Skoro vsi boljši češki listi so se spomnili pri tej priliki uzor-duhovnika, jubilara, pisatelja. Tudi mi Slovenci s češkim narodom vred častitamo osivelemu starčku in mu kličemo: Slava!

Patrijarh slovanske vede, Jožef Dobrovský, dobil v kratkem na Karlovem trgu spomenik, kakor tudi največji slovanski pesnik, Mickiewicz, ob stoletnici svojega rojstva v Varšavi (rojen dne 25. grudnia 1798.).

V Pragi se zadnji čas zbirajo vsi taki elementi socijalno-demokratsko-anarhistične barve, katerim v drugih mestih zapirajo sapo, — ti nemirni duhovi se pripravljajo že nekaj tednov sem na veliki praznik — prvega maja, katerega mislijo „po svoje“ praznovati.

Politiški pregled.

Avstrijski Nemci so izborni kričači, tega jim pač nikdo odrekati ne more. Kadar se le kaj malega izpremeni v upravi, brž je nemški Mihel na nogah, dasi vse take premembe in odredbe niso nikaka koncesija ali usluga drugim narodom, ampak le zahteva pravičnosti. Zlasti hud nemir je vzbudila jezikovna naredba za Češko, ki se je 25. t. m. razširila tudi na Moravsko. Naredba za Moravsko se popolnoma strinja z ono za Češko, obseza torej določbe o poslovanju v obeh deželnih jezikih pri uradih, ki spadajo v področje notranjega, pravosodnega trgovinskega in poljedelskega ministerstva. Že v državnem zboru so začeli nemški poslanci javkati o krivici, ki se je s tem naredila češkim Nemcem. Ko se je državni zbor pred prazniki zaključil, začeli so sklicevati protestne shode celo taki poslanci, ki se sicer ne gibljejo radi med svojimi volilci. Ali kaj se hoče, taki protestni shodi pač prinesó včasih popularnost in te potrebujejo taki, ki so radi poslanci. Sedaj se sklepajo po premnogih nemških mestih resolucije, protesti, nezaupnice. Nemški nacijonanci so hoteli prirediti velik vsenemški protestni shod v blaženem „rajhu“, a jim nemška vlada ni dovolila, ker se boji zamere na Dunaju. Sedaj bobnata znana kričača Wolf in Prade za shod v Reichenbergu, ki naj pokaže solidarnost vseh Nemcev. Gromenja je mnogo, bo li kaj dežja?

Nemški cesar ima navado, da rad sili s svojo osebo v dnevno politiko, tako v nemško, kakor v svetovno. Viljem II. je jako govoričen in ne prikriva svojega mnjenja. Tako je znano, da se je že čisto prav krepko izrazil proti nemškim socijalistom, ker so preprečili uresničenje kake cesarjeve srčne želje. O socijalistih je nekoč dejal, da je treba zatreti njih gibanje, če ni drugače s silo. Pri tem mu je vedno v mislih in na jeziku vojaštvo, čeprav je dobro znano, da se je socijalizem tudi v nemški vojski že močno razširil. Tako je dal pretekle dni Viljem II. duška svoji nevolji, ker državni zbor ni bil dovolil pomnožitve mornarice v takem obsegu, kakor je vlada zahtevala. V ukazu na princa Henrika Pruskega, ki bode pri jubilejni slavnosti angleške kraljice kot poveljnik ladije „kralj Viljem“ zastopal Nemčijo, pravi cesar, da mu je žal in hudo, da mora Nemčijo poslati k slavnosti tako nemoderno in staro ladijo, dočim bodo ostale države poslale svoje najnovejše ladije, in to le vsled postopanja nekaterih brezdomovincev. V državnem zboru nemškem je socijalist Bebel prav z ozirom na one cesarjeve besede dejal, da jih vse to ne

bode motilo, postopati na enak način, kadar bo vlada prišla s predlogami, ki bodo državi prouzročile le novo, težko breme.

Konstelacija evropskih držav se utegne bistveno premeniti, zadnji pojavi kažejo, kakor da se obnovi stara trocarska zveza. Potovanje cesarja na Dunaj, potovanje našega cesarja v Petrograd, kamor bode potoval letošnje poletje i nemški cesar, opravičuje sklep, da je postalo razmerje med Rusijo, Nemčijo in Avstrijo kaj prijateljsko; vse tri velevlasti družijo iskrena želja, ohraniti mir evropski v teh tako kritičnih časih. Stara trozveza se nekako krha, odkar je Menelik naklestil Italijo; proti premagani Italiji se ni sicer oficijelno izreklo, ali kljub temu Italiji ni prav mesta v trozvezi po tako sramotnem porazu. Če se trocarska zveza obnovi, obrnjena bo njena ost proti Angliji, ki vedno za hrbtno dela in tako preprečuje marsikak uspeh združenih velevlasti.

Nemci o jezikovnih naredbah. Grozen hrup ženejo Nemci zaradi jezikovnih naredb za Češko in Moravsko. Nemški nacijonanci in liberalci so kar zbesneli. Sklicujejo shod za shodom in kričijo na pretrge. Tudi krščanski socijalisti kažejo, da jim je narodnost prva stvar, potem pride še-le krščanska pravičnost. Bolj pošteno se obnašajo štajarski in zlasti nižjeavstrijski konservativci. „Linzer Volksblatt“ naravnost pravi, da se s to naredbo ne dela nemškemu narodu nobena krivica in da je čas za germanizacijo Slovanov minul.

Cesar Franc Jožef v Petrogradu. Dne 27. t. m. je naš presvetli cesar stopil kot gost na rusko zemljo. Zadnjikrat je bil na ruskem ozemlju 15. septembra 1884. Mnogo so si sovražniki med tem časom prizadevali, da bi zabili močen klin med Avstrijo in Rusijo, v katerih državah biva moč slovanska, a zadnji dnevi kažejo, da se jim ni posrečilo. Vsprejem našega cesarja na Ruskem je bil nenavadno veličasten. Govori se tudi, da se snuje zaradi Balkana trocarska zveza.

Cesarja so spremljali nadvojvoda Oton, minister vnanjih zadev grof Goluchowski in načelnik generalnemu štabu baron Beck. Od ruske meje do Petrograda so se vozili z ruskim dvornim vlakom.

Petrograd je oblekel najlepši kinč in velike množice ljudstva so prišle pozdravit našega cesarja dne 27. aprila ob 10. zjutraj na kolo-dvor. Bilo je krasno vreme. Cesarja sta se objela in trikrat poljubila in potem se je pozdravilo njuno spremstvo, ki je bilo v največji paradi. Odpeljali so se potem v carsko zimsko palačo med navdušenimi pozdravi ljudstva. Naš cesar je podelil 138 odlikovanj. Posebno dolgo se je menil z znanim Slovanom Ignacijevim in ruskim ministrom vnanjih stvari Muravijevim. Car je podelil nadvojvodi Otonu 24. Lubenski dragonski polk, čegar načelnik je bil poprej njegov oče, nadvojvoda Karol Ludovik. Posebno značilni sta napitnici, kateri sta izgovorila oba cesarja pri sijajnem obedu. Poudarjala sta odkritosrčno prijateljstvo, ki veže oba vladarja in je utrjeno v nazorih in načelih, ki sloni na čuvstvih spoštovanja, in je narodom najboljši porok miru in blagostanja. Gostje so že nosili pri obedu nove redove. Grof Goluchowski je dobil veliki križ reda sv. Andreja in feldcajgmajster Beck briljante k Nevskemu redu. Zvečer je bil Petrograd krasno razsvetljen. Drugi dan je bila vojaška parada, katere se je udeležilo 54 bataljonov, 52 eskadronov in 140 topov. Prišel je iz Varšave tudi Keksholmov polk, katerega imetelj je cesar Franc Jožef. Nastopni dan se je vrnil naš cesar na Dunaj. Upajmo, da bodo vtisi, katere je odnesel iz mogočne slovanske prestolnice, koristili tudi nam avstrijskim Slovanom,

Iz državnega zbora.

Drugi nastop komedije se je začel v zbornici zadnje sredo. Nemški nacijonanci so sklenili, ker se svet noče sukati okoli njihovih glav, delati obstrukcijo, naj bode ista še tako smešna in naj stane davkoplačevalce cele skladovnice desetakov. Preprečiti hočejo vsako resno delo

in potratiti čas v polemikah o „zatiranem nemštvu.“ Poslanca d' Elvert in Schönerer sta torej stavila nujna predloga, da naj se razveljavita jezikovni naredbi za Češko in Moravsko. Ko je predsednik omenil, da bi rad najprej dal v razpravo trgovinsko pogodbo z Ogersko, ker je stvar nujna, je predlagal dr. Götz, da naj se najprej razpravljajo drugi nujni predlogi, in dr. Funke je zahteval o Götzovem predlogu glasovanje po imenih. S 162 proti 148 glasom je bil ta predlog odklonjen.

Prišla je tedaj na vrsto prva točka dnevnega reda, namreč zakonski načrt o čeku. Poslanec Evgen pl. Abrahamovič je predlagal, da naj se načrt odkaže justičnemu odseku, obstoječemu iz 24 članov, dr. Schücker je predlagal odsek 32 članov in dr. Funke 36 članov. Glasovalo se je na to, vsled zahteve Nemcev, trikrat zapored po imenih in potratile se s tem dobre tri ure. Funkejev predlog je bil odklonjen s 168 proti 115 glasom, Schückerjev s 158. proti 91 glasom in sprejet je bil Abrahamovičev predlog s 160 proti 70 glasom.

Pri prvem čitanju trgovinske pogodbe z Bulgarsko se je oglasil k besedi poslanec dr. Lecher in kvasil o raznih rečeh ter pričkal se s predsednikom, da bi le pokazal, kako zna mlatiti prazno slamo. Sprejel se je potem predlog poslanca grofa Sylva-Tarouca, da naj se zadeva odkaže narodno-gospodarskemu odseku, obstoječemu iz 36 članov.

Pričelo se je nato prvo čitanje vladne predloge o oproščanju hišnajemninskega davka pri prezidavah v mestu Celovcu. Poslanec Dobernig je to hotel imeti kot nujno predlogo, a mu ni obveljalo; hotel je zbornici ukrasti še jedno uro in zahteval glasovanje po imenih, če je njegov predlog nujen, a oglasil se je prepozno.

V začetku se je poslanec dr. Ebenhoch predlagal, da naj se na odpravo sedanjega obrtnega reda nanašajoči nujni predlogi izročé obrtnemu odseku, obstoječemu iz 36 članov, ki naj v šestih tednih zbornici poroča.

Ob sklepu seje so pa poslanec grof Coronini in tovariši interpelirali ministerskega predsednika zaradi neumestnega postopanja tržaškega namestnika Rinaldinija proti goriškemu knezonadškofu, kateremu je nakopal živčno bolezen, in vprašali, ali hoče vlada pozvati krivce na odgovor in varovati cerkvi njeno svobodo. Interpelacija grofa Coroninija in tovarišev na ministerskega predsednika se glasi: „Prevzvišeni knezonadškof goriški, dr. Alojzij Zorn, je nevarno zbolel, kajti od 1. aprila t. l. njegovo zdravje vzbuja resne skrbi. V obče pa se govori, da je vzrok tej bolezni dolg razgovor ces. namestnika Rinaldinija s cerkvenim knezom dne 31. marca t. l., v katerem je ces. namestnik stavil zahteve, ki izvirajo iz njegovega znanega političnega mišljenja, hudega nasprotstva proti Slovanom, napačnih in sovražnih informacij c. kr. uradnikov okr. glavarstva in goriškega župana, ki pa se baje ne strinja s čutom pravičnosti cerkvenega kneza.

Žalostni dogodki povodom zadnjih državnoborskih volitev, žaljivo in preteče postopanje progresovskih voditeljev v osebnem občevanju s prevzvišenim knezonadškofom in od iste stranke v židovsko-iredentskih listih pripravljeni strastni napadi, vedne pritožbe in pritiski goriškega župana, ki je Benjamin ces. namestnika, da bi odpravil slovenske propovedi in slovensko petje v goriških cerkvah ter premestil slovenske duhovnike iz mesta, posebno pa to, da je skušal ces. namestnik cerkvenega kneza potegniti v politični boj, ker ga je takorekoč prisilil, udeleževati se obravnav dežel. zbora in na njemu popolnem tujem polju za jedno ali drugo stranko, ki se pobijata ter sta jednako močni, za Slovence ali Italijane glasovati, bojda na korist državi in deželi, v istini pa za ces. namestnika, katerega stališče je bilo vsled daljše nesklepnosti dež. zbora omajano, vreči svojo odločilno besedo na tehtnico — vse to je provzročilo in pospešilo bolezen cerkvenega kneza.

Verno katoliško prebivalstvo dežele je jako vznemirjeno in užaljeno vsled težke bolezni svojega dobrega in visokospoštovanega višjega duhovnega pastirja, razburjeno proti onim, ki so

krivi te nesreče, ter zahteva pojasnila in zadoščenja, to tembolj, ker so cerkvenosovražna politika c. kr. namestnika in namere od njega jako podpiranega tržaškega mestnega zastopa že zahtevale žrtev v osebi preč. škofa Glavine v Trstu.

Podpisani, ki vidijo v teh žalostnih dogodkih znamenje onega vladnega zistema na Primorskem, ki bode zahteval še marsikatero žrtev in celo najslabše posledice za najvišjo dinastijo, deželo in državo, vprašajo torej nj. prevzvišenost g. ministerskega predsednika:

1.) Ali so nj. prevzvišenosti znani dogodki, katerih žrtev je prevzvišeni knezonadškof goriški?

2.) Ali hoče nj. prevzvišenost pozvati na odgovor one, ki so računajoč na dobroto in pohlevnost goriškega cerkvenega kneza s svojim kaznivim postopanjem provzročili njegovo bolezen?

3.) Ali hoče nj. prevzvišenost cerkveni politiki na Primorskem dati tak pravec, da bode Kristusova cerkev uživala sebi zajamčene pravice, ter v tem smislu temeljito izpremeniti sedanjí nezdravi in nesrečni politični zistem, ki pospešuje le državí sovražne težnje?

Domače novice.

Cenjenim naročnikom, ki še niso poravnali vse dosedanje naročnine priložili smo danes poštne nakaznice, s katerimi naj se nas blagovolijo spomniti tekom tedna. Somišljeniki, spomnite se ob enem tudi zaklada za našo organizacijo ter pridobivajte novih naročnikov, da skoro poleti „Slovenski List“ v svet dvakrat na teden!

Občinske volitve v Ljubljani so bile velika pridobitev ideji, katero zastopa naš list. Dokazale so sijajno, da tekom let izgine slovensko lice bele Ljubljane, ako se ne povrne med nas — sloga. Narodna stranka je bila v veliki zadregi. Dobila je nauk, da tudi v Ljubljani ni ona vse, in bitko se je morala kesati, da je na volilnem shodu za I. razred odklonila predlog dr. Gregoriča, ki je meril na to, da se zedinijo Slovenci in tako potegne iz mlake od dr. Tavčarja zavoženi voz slovenske politike.

V III. volilnem razredu je postavil kandidat tudi slovenski meščanski volilni odbor ter dobil za nje do 221 glasov, ne da bi se bila tekom tedna razvijala taka agitacija, o kakoršni je hotel vedeti „Narod“. Zmagali so kandidatje narodne stranke, in so dobili s socialno-demokratsko pomočjo: gg. Škrjanec 388, Hribar 387 in Žitnik 396 glasov. Kandidatje slovenskega meščanskega volilnega odbora so dobili: gg. Turk st. 216, Gorše 221 in Repič 210 glasov.

V II. volilnem razredu so nastopili po dolgih letih Nemci, in sicer z nemškonacionalnim kandidatom g. Dzimskejem. Vsled tega je izdal slovenski meščanski volilni odbor oklic, da za II. in I. razred ne postavlja kandidatov.

S precejšnjim naporom sta zmagala kandidata narodne stranke g. inženir Pavlin s 330 glasovi in g. notar Plantan z 299 glasovi. Dzimskej je dobil 218 glasov.

Tudi v I. volilnem razredu so se udeleževali volitve naši somišljeniki in nekateri pristaši katoliško-narodne stranke. Kandidatje narodne stranke so s to pomočjo dosegli: gg. notar Gogola 253, Grošelj 239, dr. Starč 239, Velkavrh 248 in Žužek 246 glasov. Nemška kandidata sta dobila: g. Bamberg 154 in g. svetnik Račič 152 glasov.

Slovenski volilci so torej pošteno izplačali Nemce in proti volji Tavčarjevi pomagali razdirati znano zvezo. Živela slovenska Ljubljana!

Po ljubljanskih občinskih volitvah. Za časa volitev je vladala velika konfuznost v uredništvu „Slovenskega Naroda“. V enem članku je „Narod“ opominjal Nemce, da jim „zdrava pamet vелеva, da naj podpirajo narodno stranko,“ v drugem je pa korporalsko zahteval naše pomoči proti Nemcem. Zvedeli smo izza kulís, da je prvi članek Tavčarjevo, drugi pa Hribarjevo dete; znane so nam tudi posledice tega konflikta. Višek nesramnosti je pa dosegel „Slovenski Narod“ z lažjo, da so

tisti, ki so v III. razredu vodili akcijo slov. meščanskega volilnega odbora, pri volitvi za II. razred lovili znane narodne volilce, jim črtali z „glasovnic“ ime notarja Plantana ter pisali nanje ime nemškega nacionalca Dzimskega. Da, ko bi nas vodila strast in ne ljubezen do naroda, storili bi prav lahko to, — a ker se vsekdar zavedamo svojih narodnih dolžnosti, pomagali smo v trenutku nevarnosti narodni stranki do zmage. Vsakdo, kdor je bil na volišču, je videl, da „tisti, ki so v III. razredu vodili akcijo slov. meščanskega volilnega odbora“, niso bili v II. in I. razredu v nasprotju s somišljeniki narodne stranke. In odkod ta hvaležnost narodne stranke? Narodna stranka nima na pisavo v „Narodu“ prav nič vpliva. Jedinó dr. Tavčar ima v pesteh ta podli list. — Pred volitvijo v I. razredu so bili pa „Narodovci“ v groznih škripih. Prej so bili tako „previdni“, da so prosili „klerikalno“ stranko, naj se vsaj volitve vzdrži. „Klerikalna“ stranka jim je storila to uslugo in pričakovala prilike, da bi se na kak način Slovenci vsaj zdaj, ko nastopajo Nemci, sporazumeli. To stališče je imel tudi slovenski meščanski volilni odbor in lahko rečemo, da je bilo to tudi mnenje somišljenikov, zbranih okrog našega lista. Naenkrat se je pri „Narodu“ stvar zasukala, pogum je padel. „Diferenca med narodnimi in nemškimi glasovi je v prvem razredu uprav minimalna“, je pisal „Narod“. V istini so imeli „Narodovci“ agitatorji natanko prešteti le 175 narodnih glasov za svoje kandidate. Pri teh razmerah bi bil vsak pameten človek pričakoval, da bode „Narod“ vendar enkrat šel s svojim znanim revol-verjem nad nemške kandidate, Slovincem pri nasprotnih strankah pa privoščil vsaj čedno besedo, ker potrebuje njih glasov. A, kaj še! Na večer pred volitvijo I. razreda je zopet dobro nabasan revolver nameril na „klerikalce“ in na dva moža, ki nista za slovensko narodnost še prav nič storila, na dr. Gregoriča in Koblarja, „ker sploh ne prideta nikjer in nikdar v poštev.“ — Mi še danes menimo, da je ta članek prinesel v „Narod“ dr. Bleiweis s Studenca. V dokaz naj navedemo nekoliko cvetov, katere poklanja člankar nasprotnikom (med „klerikalce“ meče brez sramu tudi somišljenike pri „Slov. Listu“), da bi šli volit „Narodovce“: „Že več mesecev živi klerikalna (pravega imena nikdar ne rabi) stranka politično samo ob gonji,“ „besno se zaganjajo klerikalci vseh vrst,“ „divjajo,“ „hočejo prikriti dejstvo, da so internacionalci in da jim je narodno prospevanje Slovencev prav za prav zadnja briga,“ „klavrno je v istini narodno prepričanje klerikalne stranke, neiskreno njeno nasprotstvo Nemcem,“ „narodna zavednost in odločnost klerikalne stranke se je razkadila,“ „izkazala se kot golo hinavstvo,“ „bila so ji le humbug le navadna slepila tista „narodna načela“ itd. itd. — Na takó lepodišeče rožice morajo pribezljati za „Narodovce“ na volišče klerikalni osli, če ne, so izdajalci domovine! Tako sta sklenila Malovrh in dr. Tavčar. Res malo prehud tobak! Ta članek je odobril „Narodov“ voditelj dr. Tavčar, isti dr. Tavčar, ki je lani sklenil zvezo z Nemci in jo misli, vsaj v deželnem zboru, tudi še v prihodnje vzdržavati na škodo Slovincem. Pravi mučeniki v samozatajevanju so tedaj tisti črni klerikalci, ki so po tako nesramnih psokah, videč da nastopajo Nemci, vendar prišli volit „Narodovce“. „Narod“ pravi, da jih je bilo 16, mi pa dobro vemo, da jih je bilo — mnogo več. Ako bi tudi po tem zatajevanju Slovencev, in ko so Nemci sami pokazali „Narodovcem“ fige, dr. Tavčar še hotel imeti zvezo z Nemci, zasluži — batine. In kaj je Nemce tako razdražilo, da hočejo pretrgati zvezo z „Narodovci“? Pomagali so izvoliti Kušarja v državni zbor, da bi reševal nemški liberalizem, a pristopil je vseslovanski in krščanski zvezi. V Freytagovem zapisku državnih poslancev in na njegovi karti stoji še celo črno na belem, da je Kušar Jožef — klerikalec. Br!

Kdo je zmagal pri državnozbornski volitvi v Ljubljani? Ljubljanski Nemci in nemški tarčki so pri državnozbornski volitvi s silnim navdušenjem leteli v boj za Tavčarjevega kandidata g. Kušarja. Vsi do zadnjega so prišli na volišče. Pri občinskih volitvah niso vsi Nemci

prišli volit in vendar so dosegli 372 glasov samo v dveh razredih. Državnozbornski kandidat gosp. Vencajz je dobil 541 glasov, gosp. Kušar 882 glasov. Ako pomislimo še na pomoč, ki je došla Tavčarjevemu kandidatu od socialnodemokratske strani, imamo dokaz za svojo trditev, da bi bil g. Vencajz v Ljubljani sijajno zmagal, ko bi ne bilo narodne-vladne-nemške-socialnodemokratske zveze. Brez te zveze bi bil v gorenjsko notranjskih mestih gotovo tudi zmagal g. Koblar.

Svetost načel. Splitski list „Jedinstvo“ piše: „Kmalu bodo v Ljubljani občinske volitve. Nemci se pripravljajo na odločen naskok, a Slovenci so razdvojeni! Slovenski listi jedne in druge stranke to priznavajo, pa drug drugega karajo zaradi sloge. Kaj to pomaga? Kaj pomaga karanje in očitjanje, ako se drug drugemu ne začno bližati? Upamo, da bodo bratje vendar prišli k zavesti, da se bodo zedinili in osvobodili belo Ljubljano nemilih iznenadenj, ki bi rodila po vsem Slovanstvu na jugu žalostne posledice. Kjer je na sredi svetost načel, treba da obmolknejo z jedne in druge strani strankarske strasti.“ — Lepe in ganljive besede! „Jedinstvo“ pa ne ve, da manjka narodni stranki svetosti načel. Ta stranka je merila vsa politična dejanja po izdanem malo svetem Tavčarjevem načelu: „Rajši s Schwegelnom!“ — torej noče nič slišati o slogi med brati.

Nemški liberalci propadajo. Od l. 1873 do 1879 je bilo v državnem zboru 200 nemških liberalcev, od l. 1879—1885 še 170, od l. 1885—1897 še 114 in sedaj jih je z nemškimi naprednjaki in ustavovernimi veleposestniki skupaj samo še 76. In grde ostanke te propadajoče stranke naj bi pomagali reševati mi Slovenci! Ne! Proč z liberalizmom!

Narodni ponos izginja. Tržaška „Edinost“ je tožila zadnjo sredo tako-le: „O zadnjih volitvah v Trstu, v Istri in na Goriškem tepel nas je le laški kapital. Za Trst vemo pozitivno n. pr., da je laška stranka potrošila nad 100.000 glđ., in istotako vemo, da po Istri kar frče o volitvah — krone, petaki, desetaki in stotaki. Pa tudi na Goriškem je bilo v cvetju kupovanje glasov. In da bode naša sramota popolna, treba zabeležiti, da so laški judeževi groši našli slovenskih odprtih dlani med — veleposestniki. Brez denarja ne bi bili Italijani nikdar dosegli tolikih uspehov. In ta denar jim znašamo leto in dan na kup tudi mi Slovenci — zaslepljenci.“ — To je res jako žalostno! Jednake tožbe bi se lahko pisale tudi o kranjskih in zlasti o ljubljanskih Slovincih. In kaj je vzrok tej grozni korupciji? Riba smrdi pri glavi! Vsled nesloge v središču Slovenije izginjata narodni ponos in idealnost in na njeno mesto stopata narodni indiferentizem in sebičnost. Kdo naj bode ponosen na svoj narod, ako opazuje, da brat črti brata, bolj kakor škodoželjnega tujca? In zakaj ga črti? Zato, ker vidi, da njegov slovenski brat spoštuje še krščansko vero, ta brat, mu je tedaj zoprni črni klerikalec; tujec pa, ki sovraži vero in duhovne, mu je dragi, snežnobeli liberalec, in tedaj prijatelj v nazorih. Korupcije med Slovenci sploh so največ krivi — ljubljanski „Narodovci,“ ki zaradi liberalizma nočejo sloge med Slovenci.

Stranka narodnih socialnih demokratov se snuje na Češkem pod pokroviteljstvom „Narodnih Listov.“ Nekaj podobnega bi rad imel tudi „Slovenski Narod“ v Ljubljani. To so prazni poskusi. Ako bi se socialni demokrati začeli oklepiti idealov, bi izgubili svoj smoter, ležeč v v najhujšem materijalizmu, in bi ne bili več socialni demokrati. Ideali, ki imajo nad želodcem svoj sedež, naj se ne iščejo pri socialnih demokratih.

Aškerc in socialni demokratje. Naši socialni demokratje proglašajo skoro na vsakem shodu slovanskega in socialnega pesnika Aškercu svojim pristašem. Aškerc je socialist, a radi tega še ni pristaš socialne demokracije in kot pesnik slovanskih idealov tudi biti ne more. Sodrug Železnikarja, Kristana, Brozoviča ali Kordeliča Aškerc nikakor postati ne more, kajti ta se dviga v poeziji navzgor, oni v golem materijalizmu navzdol.

Mestno godbo bi radi dobili Ljubljanci. Zbor, katerega so imela nekatera nemška in

slovenska društva pod predsedstvom župana Hribarja zadnjo saboto v mestni hiši, se ni obnesel uspešno. Prav je, da bi Ljubljana ne bila vedno odvisna od milosti nemških vojakov. Nova mestna godba pa bodi slovenska in dobro izvežbana, potem bode marsikdo rad pritegnil s podporo.

Ljubljanski vrtnarji se pritožujejo, da jim dela mestna občina — konkurenco. Ljubljanski vrtnarji kot davkoplačevalci pomagajo vzdrževati mestne nasade, a mestni vrtnar baje z nasadi razvija tako živahno kupčijo, da se pri tem uničujejo ostali ljubljanski vrtnarji. Pritožbam ljubljanskih vrtnarjev naj skoro slede primerni koraki poklicanih faktorjev.

Tri samonemške poštne pečatnike imamo še vedno v Ljubljani. Koliko časa bodo pač še bili enakopravnosti v obraz vkljub danim obljubam?

Akademični slikar g. Ivan Grohar je razstavil v izložbi g. Kollmana troje krasnih slik iz kmetskega življenja. V interesu slovenskega naroda je, da dobi nadarjeni slikar zadostne podpore.

Italijanski kralj in Tržačani. Kakor da bi Trst spadal pod kraljestvo onkraj luže in kakor da so Tržačani najzvestejši njega podaniki, tako demonstrativno so se kazale simpatije za italijanskega kralja dne 22. aprila v gledališču „Fenice“ v Trstu. Ovacije so trajale več minut in ko so bili igralci že nastopili, še ni ponehal vihar „eviva-klicev“ na rešenega italijanskega kralja. Laška kri je res vroča, a ta je prevroča.

Iz Novega Mesta so nam poslali neimenovani reveži 10 krón za našo vrlo družbo sv. Cirila in Metoda, srčno veseleč se nad odločnim postopanjem ljubljanskih slovenskih dijakov ob priliki namerjane dijaške akademije.

Za rodovine zaprtih tržaških okoličanov „Edinost“ kaj pridno nabira. Kér je sila velika in pomoč nujno potrebna opozarjamo še enkrat svoje somišljenike na njihovo narodno dolžnost. Kdor se še ni spomnil tržaških narodnih mučnikov, pošlje naj skoro svoj dar upravnistvu „Edinosti“ v Trstu, ulica Molino piccolo h. št. 3 II. nadstropje.

Kdor gre v Gorico, naj izstopi v Grand Hotel Suda ali pri bivši „ogerski kroni.“ Poleg priprostejših gostilniških sobe za ožje družbe ima hotel dva velika salona, posebno lep vrtni salon in krasen vrt. Ker je ta hotel prišel v slovenske roke, se bode odslej ondi vedno zbirala národna družba. Slovenci, ki potujete v Gorico, iščite svojcev!

Slovanski svet.

Jugoslovani. List „Jedinstvo“ se peča v 33. št. z izjavo poslanca dr. Trumbića, da on ni bil nikdar za jugoslovanski klub na Dunaju, in pristavlja umestne besede: „Pokazati smo hoteli korektno postopanje naše stranke s hrvatskega in slovanskega stališča, trdno prepričani, da se bodo prihodnji rodovi zopet vrnil tja, kjer je Strossmayer pričel. Naše ideje morajo imeti višji vzlet, kakor je zjedinjenje Dalmacije s Hrvatsko, ideja naša mora biti ta, da se vsi Slovani na jugu monarhije zjedinijo in dobe svobodo, združivši se okoli jednega tečaja, okoli Hrvaške, s popolno garancijo, da naj se Slovenec imenuje Slovenec, Srb Srba, Hrvat Hrvata, da smo pa vendar vsi jedno telo, kot Slovanstvo, na jugu.“

Cehi v Zagrebu. Tudi zagrebški Hrvatje niso hoteli zaostati za Slovani v Dalmaciji, Črni Gori in Bosni v skazovanju simpatij do svojih severnih bratov, čeških turistov. Slovesno so jih vsprejeli zadnjo sredo na kolodvoru in jih spremili v mesto. Zvečer je bila v gledališču slavnostna predstava. Gdč. Ružička-Strozzi je deklamovala gostom na čast proslov in nato se je predstavljala opera „Prodana nevesta“. Drugi dan so si gostje ogledali lepi kraljevi Zagreb.

Srbski kralj Aleksander pojde mimo Zagreba in Reke obiskat črnogorskega kneza Nikolaja. Na Cetinje, koder se delajo za vsprejem lepe priprave, pride dne 5. majnika. S Črne Gore se povrne v Srbijo preko Dunaja. Vse to kaže,

da stojimo pred velikimi, za nas Slovane zelo važnimi dogodki.

Gradec zoper jezikovno naredbo. Iz štajarskega Gradca, ki je pangermanska centrala v Avstriji, pišejo pod tem zaglavjem: Ako so že po vseh štajarskih nemških (ali pa umetno germanizovanih) mestih, kakor n. pr. v Celju, Mariboru in drugod živahno protestirali zoper jezikovno naredbo, seveda slednjič ni moglo zaostati niti glavno mesto Štajarske, v katerem so bili nedavno vsadili „Bismarckov hrast“ in katero mesto se ponosno nazivlje „nemško najnarodniše mesto vse Avstrije.“ In dne 22. t. m. so se res v neki graški gostilni štajarski nemški nacionalci zbrali v ta namen, da poderejo jezikovno naredbo. Bilo je o tej priliki govorov, nadahnenih skrajnim, strastnim sovraštvom zoper Slovanstvo. Med nestrpneži se je najbolj odlikoval poslanec Wolf, ki je bil došel z Dunaja navlašč na ta shod. Ta steber Germanije je zaključil svoj bojni govor zoper Slovanstvo z zatrdilom: „Mi, Nemci, ne pustimo, niti če gre vsa Avstrija na kose!“ To je torej „lojalnost“ in „zvestoba“ Nemcev do dinastije in države! Rajši bi videli Avstrijo propasti, nego da bi dovolili Slovanom enakopravnost! Hujše mržnje do pravice si pač ni možno misliti.

Poljski kmetje na Ruskem so morali plačevati od l. 1863., ko je bil vstanek, neki zemljiški davek. S posebnim ukazom je car ta davek sedaj odpravil, da se bodo mogli tudi Poljaki mirno razvijati pod varstvom ruske moči. Car Nikolaj si hoče tedaj nakloniti tudi srca Poljakov.

Društva.

Slovensko planinsko društvo priredi v nedeljo, 2. maja t. l. izlet k sv. Joštu. Odhod iz Ljubljane ob 7. uri 5 minut, prihod na postajo sv. Jošta ob 8. uri 17 minut od tod 1 uro peš v goro k sv. Joštu. Pred kosilom ogled krasnega in obširnega okraja po Savskem polju, po Karavankah in Juliških Alpah. O poludne skupno kosilo, potem pa prosta zabava. Čuje se, da je veliko zanimanje za ta izlet. Tudi slavni kvartet „Ilirija“ namerja se vdeležiti in izletnike zabavati. Povrat je poljuben.

Narodna čitalnica v Dekanih priredi v nedeljo dne 2. maja ob 4½ uri popoldne veselico z godbo. Sodelovali bodo: moška pevška zbor s Črnikala in Dekanov in tamburaški zbor iz Škednja.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so v zadnjih treh tednih poslali: G. Ivan Perdan, trgovec v Ljubljani in založnik vžigalic družbe sv. C. in M., 200 gld. — Gdč. Frančiška Keršič iz Trboja 5 gld. mesto venca na krsto svojemu rajnemu očetu. — Slavna posojilnica v Vitanju 10 gld. — Podružnica na Vranskem 30 gld. 10 kr. — Ivan Rafael Letnar nabral v pušico družbe sv. C. in M. v Mengšu 3 gld. 50 kr. — Ženska podružnica v Vel. Laščah 141 gld. — G. Vekoslav Legat v Celovcu poslal v „Miru“ za velikovško šolo letos nabrane darove v znesku 375 gld. 60 kr. — Slavna posojilnica v Črnomlju 10 gld. — G. učitelj Mat. Šmid znesek 7 gld. nabran pri inštalaciji č. g. Fr. Pečnika v Podgorju pri Slov. Gradcu. — Ženska podružnica v Logatcu po blagajničarici gdč. Ivanki Arkovi 37 gld. — G. Svetozar Lech, zasebnik v Mariboru, 50 kr. — Gdč. Julija Južna v Št. Juriju ob Taboru iz nabiralnika v gostilni pri pošti 4 gld. 30 kr. — Slavno uredništvo „Slov. Naroda“ po g. Jos. Nollju zbirko 437 gld. 98 kr. — Č. g. Ivan Sakser, župnik v Hotederšici, 2 gld. — Zaročenca iz Trnovega v Ljubljani 2 gld. — Slavno upravnistvo „Slov. Lista“ 5 gld. — Pri srčna hvala vsem blagim dobrotnikom in nabiralcem darov, zlasti vedno za plemenite svrhe vnetim domoljubkinjam!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Najnovejše vesti.

V državnem zboru na Dunaju je bila včeraj živahna razprava o razpustu železničarskih organizacij. Govoril je minist. predsednik grof Badeni in zagovarjal razpust. Dolg in temeljit govor je imel tudi poslanec dr. Krek. Potegnil se je za železničarje, ob enem pa neusmiljeno

udrihal po socijalnih demokratih ter odobral razpust organizacij v interesu delavcev, države, vere, morale in prava. Obširneje o tem znamenitem govoru prihodnjič.

Novo ministerstvo na Grškem pod Rallijem se je sestavilo včeraj.

Grško-turška vojna.

Poročila, ki dohajajo z bojišča, poročajo o velikih uspehih turškega vojsstva. V Tesaliji menda za Grke ni več rešitve, bojna sreča jim noče biti prijazna. Turki, ki so sprva počasi prodirali, operirajo sedaj bajé jako spretno. Tesalske prelaze so si osvojili, polastili se kaj hitro mesta Týrnamos in zasedli glavno mesto tesalsko, Lariso, katere Grki sploh več branili niso, ko so jih Turki pri Matiju občutno premagali. Grška vojska se je umaknila do Farsala, kjer se hoče zopet ustaviti Turkom. Turki imajo tesalsko ravan v svojih rokah, prodiranje jim je lahko in gre hitro od rok. Sedaj se središče premika brezskrbno dalje, ko se obe krili nimata boriti več s tolikimi krajevnimi težavami. Uspeh turški je pripisovati Edhem paši, ki se je odločil za odločilen boj pri Matiju, ko je došla vest, da pride na njegovo mesto stari Osman paša, znani branitelj Plevne. Nemški listi javljajo, da je grška vojska po bitki pri Matiju tako zbegana in prestrašena, da se ne bo mogla več uspešno ustavljati zmagovalnim Turkom. Ob jezeru Nezeros so Turki baje zajeli kakih 10.000 grških vojakov, ki se bodo morali podati. Če je vest resnična, je to velika izguba za Grke, ko imajo le dobrih 50.000 vojakov. Pri Farzalu se pričakuje novih bojov, ako bodo Grki i tu prisiljeni, da se umaknejo, pričakovati je, da bodo branili z vso obupno silo pogorje Otris. Na zahodnem bojišču v Epiru bojujejo se z manjšo silo, in so Grki srečnejši, ali ti uspehi so le minimalnega pomena napram izgubam v Tesaliji. Brodovje grško je bombardovalo nekaj manjših obrežnih mest, ali na Solun se ne upa. Po vsem soditi Grkom ne manjka drugega, kakor dobrih vojskovodij. Princ Konstantin ni sposoben za voditeljstvo, tudi generalni štab grški ni mnogo vreden. Pred vojsko se je v Atenah veliko govorilo, še več upalo, ali mnogo premalo mishlo in računalo. One kombinacije, da se dvigne ves Balkan, so bile prazne in neutemeljene. O večji vstaji se ne poroča, le v Epiru se je uprlo nekaj Albancev. V Atenah je pričakovati z ozirom na vročernost Grkov resnih nemirov, če bodo vesti z bojišča še dalje tako neugodne. V nevarnosti je prestol; kraljeva rodbina ni domača, ampak priseljena, zato je za republikance sedanji čas nenavadno ugoden. Kralj Jurij je bil res v trpkem položaju, njegov prestol se je majal, ko se ni odločil za vojsko; prestol se maje, ko je začel obupen boj z močnejšim nasprotnikom.

Večjo pozornost, kakor zadeve na bojišču, pa zadnje dni vzbujajo razmere v Atenah. Zbornica je bila že dva dni nesklepčna, ker ni poslancev vladne stranke. Zaradi tega je ljudstvo nevoljno in opozicija pridobiva, zlasti pa raste veljava njenega voditelja, poslanca Rallisa. Z balkona svoje hiše je imel Rallis govor do navdušene množice in je pobijal politiko ministra Delyannisa. Mož bi sam rad postal minister z admiralom Kanarisom. Rallis je odvetnik in profesor na atenskem vseučilišču ter ima mnogo veljave pri ljudstvu.

V Tesaliji se prva turška divizija pomiče proti Trikali in je zasedla Zarkos. Grška vojska se je umaknila iz Trikale in za njo so zbežali tudi grški prebivalci iz mesta. Mala praska je bila pri Velesinu, kjer se stikata železnici na Larisso in na Pharsalus. Trikalu. Zmagali so baje Grki. Grški generalni štab biva v Domoku, južno od Pharsala, večina grške vojske je pa zbrana okrog Pharsala. Dobila je vojska nov pogum, ker je bil glavnim poveljnikom imenovan Smolenski.

Grško brodovje veslja sem ter tja brez pravega cilja. Njegov zapadni del je dokončal bombardovanje Prevese, obstreljavati severno turško obrežje pa ne kaže. Vzhodno grško brodovje pa ne ve, ali bi šlo na Solun, ali pred Dardanelle.

Tudi v Epiru že gre Turkom bolje. Grške čete so se umaknile do Lurosa. Po sedemurnem boju je zmagala prva turška brigada pri Kon-
dozaki. Sploh raste Turkom greben. Oglasilo se je več tisoč turških prostovoljcev in bogatini pošiljajo za vojsko denarne podpore.

Pleskarska in lakirarska obrt Josipa Makovca

Breg št. 20. LJUBLJANA Breg št. 20.

se priporoča spoštovanemu p. n. občinstvu za prevzemanje vseh v njegovo stroko spadajočih del, kakor v mestu tako na deželi

zlasti vseh novošegnih vrst lesa s prosto roko imitovanih.

Točno in solidno izvrševanje, pri uporabi najboljšega materiala in po kolikor mogoče najnižjih cenah.

FRANC PAVŠNER,

krojač v Ljubljani,

Vodnikov trg št. 4, nasproti c. kr. gimnaziju
se priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu v naročila na

duhovniško in civilno obleko

po poljubnem kroju, zagotavljajoč trpežno, natančno delo, uljudno postrežbo in kar možno nizko ceno.

Zobozdravnik AVGUST SCHWEIGER

ordinira vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne
in od 2. do 5. ure popoldne.

v hotelu „pri Maliču“, II. nadstropje
št. 25—26.

Umetelni zobje v zlatu brez neba (takozvana krona in mostovna dela) ostanejo trajno v ustih. Istotako v kavčuku posamni zobje in cela zobovja. Kavčukovi komadi se na nebni strani oblože z zlatom, ne proizročujejo nikakega duha ali vtisa na nebni zlezni mreni.

Nova emajlova plomba, nerazrušljiva, za katere trpežnost se jamči, po plombaranju se nikdar ne pojavijo bolečine, sprednji zobje se ž njo lahko na polovico nadomestijo.

Nova ameriška zlata zobna plomba za vsak zob.

Vsa dela in operacije se izvršujejo solidno in reelno s popolnim jamstvom.

Ostane trajno tukaj.

Andrej Rovšek,

kipar in izdelovatelj altarjev,

LJUBLJANA, Kolodvorske ulice št. 34,
priporoča

svojo delavnico

vsem preč. cerkvenim predstojništvom in vsem ljubiteljem domače umetnosti.

Pripoznavo umetniško dovršena dela.

Lekarna pri Mariji pomagaj

M. Leustek,

Ljubljana, Reseljeva cesta št. 1,
zraven mesarskega mosta.

Ob sedanjem času za uživanje najbolj pri-
pravno pristno-sveže in čisto

✱ Dorš. medec. ribje olje. ✱
1 stekl. 50 kr.; dvojna 1 gld.

Neprekosljivega učinka je

Tanno-Chinin tinktura za lase

katera ohranja lasišča, odpravlja luske in
preprečuje izpadanje las.

1 steklenica 50 kr z navodom.

Jedina zaloga:

lekarna pri Mariji pomagaj

M. Leustek.

LJUBLJANA, Reseljeva cesta št. 1,
zraven mesarskega mosta. Levčeva hiša.

Knjigoveznica Fr. Breskvar,

preje L. Šverljuga,

pred škofijo, št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“
se priporoča v vezanje vsakovrstnih knjig.

Molitvenike družbe sv. Mohorja po več vkup
poslanih veže po primerno znižani ceni. V zalogi
ima tudi za vse družbine knjige lepo izdelane plat-
nice za knjigoveze po deželi.

Opozarja tudi še na svoje krasno izvršene
platnice za „Dom in Svet“, Wolfav slovar itd. —
Naročila na kakršnesibodi platnice izvršuje po
želji ali načrtu natančno in ceno.

Usojam si prečastiti duhovščini, sl. občinstvu in velespoštovanim od-
jemalcem uljudno naznaniti, da sem z dnem 8. februarja t. l. preselil svojo

trgovino s klobuki, čepicami in krznarskimi izdelki

iz prejšnje prodajalnice v gosp. Kirbiša hiši na Kongresnem trgu v

novourejene prodajalnične prostore
v Wolfovi (preje Gledališni ulici) št. 5.

Ob tej priliki se priporočam vsestranski ter prosim, da se mi ohrani
tekem 23 let pridobljena časteca me blagonaklonjenost sl. občinstva.

Velespoštovanjem

Anton Krejči.

Istotam je tudi trgovina s klobuki za dame.

Pripraven, lahek, pol krit

koleselj

je na prodaj.

Pripraven osobito za gospode na deželi.

Natančnejše pove upravnistvo „Slovenskega Lista“.

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah vsakokoli množino

zidarske opeke,
zarebane strešne opeke (Falzziegel)

(izdelane iz najbolj znane Vrhniške gline) z zraven spadajočo
stekleno zarezano opeko in strešnimi okni iz
vlitega železa

lončene peči in štedilnike
(lastnega izdelka)

Roman-cement
Dovški Portland-cement

kakor vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.
Najnižje cene!!!

Trnkóczyja
ustna voda
steklenica 50 kr.

Trnkóczyja
prašek za zobe
škatljica 30 kr.

kakor tudi

vse medicinično-kirurške in farmacevtske preparate, specijali-
tete itd., dietična sredstva, homeopatična zdravila, medicinska mila,
parfumerije itd. itd.

priporočajo in razpošiljajo na vse strani

22—4

lekarniške tvrdke:

Ubald pl. Trnkóczy v Ljubljani na Kranjskem,
Viktor pl. Trnkóczy na Dunaju, Margarethen,
Dr. Oton pl. Trnkóczy na Dunaju, Landstrasse,
Julij pl. Trnkóczy na Dunaju, Josefstadt,
Vendelin pl. Trnkóczy v Gradcu na Štajarskem.

Pošiljatev z obratno pošto.

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino

v Ljubljani, Mestni trg št. 9/10.

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega v železarijo
spadajočega blaga.

Štedilnike, lonce, pozlačene nagrobne križe, dre-
vesa za oranje, vodne žage in pile, kovanja za okna
in vrata, vsakovrstno orodje za mizarje, tesarje, klju-
čavničarje in kovače, cement, traverze in še veliko
drugih za rabo v hiši ali pri obrtu potrebnih stvari.

Poštena postrežba.

Cene kakor pri razprodaji!

Cene kakor pri razprodaji!

Njegova Svetost Papež Leon XIII.

naročil je po svojem zdravniku profesorju dr. Laponij-ju lekarnarju **PICCOLI-JU** v Ljubljani najsrčnejšo zahvalo za Njegovi Svetosti vposlano

tinkturo za želodec.

Omenjeni zdravnik, kakor veliko drugih odličnih profesorjev medicine so **Piccoli-jevo tinkturo za želodec** preskusili, ter jo priporočajo kot izvrstno krepilo za želodec, ktera krepča želodec, pomnožuje tek ter pospešuje prebavljaj in čiščenje.
Cena: 1 steklenica 10 kr., 12 steklenic z zavijem 1 gld. 36 kr., poštna pošiljatev 70 steklenic 6 gld. 50 kr.

Najvišje priznanje (28-2)

lekarnarju **PICCOLI-JU** v Ljubljani kot prirejevalcu **kaplje za želodec**, ktere je z zadovoljnim uspehom Nj. c. in kr. Visok. prejasna gospa prestolonaslednica vdova nadvojvodinja

Štefanija.

izvolila opetovano uporabiti. — Cena steklenici 20 kr., 10 steklenic 1 gld. 50 kr.
Naročila izvršuje točno proti podvzetju lekarna G Piccoli v Ljubljani.

Odda se takoj v najem
prostorna kovačnica
tik ceste za dva ognja z vsem orodjem.
Več pove **Valentin Flander v Železnikih.**

priporoča
svojo bogato zalogo vsakovrstnih
dežnikov in solnčnikov
po najnižji ceni.

FRANC ČUDEN,

urar,

Mestni trg. LJUBLJANA. Mestni trg.
Letošnja slaba kupčija primora me, ker mi je ostalo veliko blaga, prodajati po najnižji ceni in deloma pod svojo ceno, da razprodam nekaj svoje velike zaloge. Priporočam torej vsakemu svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih in stenskih ur, verižic vsakovrstne zlatnine in srebrnine ter vabim slehernega, naj si blagovoli pri nakupovanju ogledati mojo zalogo. Zagotavljam najsolidnejšo postrežbo po kolikor mogoče nizkih cenah.

Spoštovanjem
FRANC ČUDEN.

Janez Jax

Ljubljana, Dunajska cesta 13.

priporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev

in

strojev za vozarenje.

(biciklov, velicipedov.)

Ceniki franko na razpolago.

Josip Leuz,

trgovec

v Ljubljani, Resljeva cesta

kupuje ter plačuje po možno najvišji ceni, kakor

ribniški, angleški in onejida-krompir, želod, hrastove ježice, bukov žir, vsakovrstne rastline (korenine in perje) v vsaki množini.

Plačuje takoj!

Avgust Erzin.

Ljubljana, Kravja dolina št. 18. (Radeckega cesta)
priporoča

svojo bogato zalogo premoga.

Cene:

Trboveljski premog 50 kilo 46 kr.

Kočevski „ „ „ 34 „

Drva žagane in sekane 50 kilo 50 kr.

Brata Eberl,

Ljubljana, Franciškanske ulice št. 4.

Pleskarska mojstra
c. kr. državne in c. kr. priv. južne železnice.

Slikarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja.

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost.

Zaloga originalnega karbolineja.

Maščoba za konjska kopita in usnje.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 51.

priporoča svojo izbornu zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto.

— Cene nizke. —

V Ljubljani na Starem trgu 21 v Rudeževi hiši pri

Jakobu Zalazniku

dobiva se vedno svež in ukusen kruh, fino namizno in slaščičarsko pecivo po nizki ceni. Dobijo se vsak dan raznovrstni štrukli, domača potvica tudi v kosih in kruh na vago.

Priporoča se za naročila ob primicijah, svatovščinah, imendneh in raznih slovesnostih.

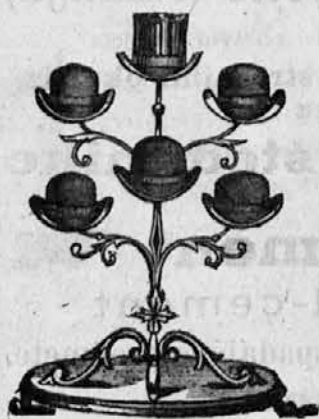
Prej **Albert Robida** Prej
M. Učak M. Učak

v Ljubljani, Rožne ulice št. 3

izvršuje po najnižjih cenah

sobna slikarska dela

v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na željo se vzprejemajo ob vsakem času. — Priporoča se posebno za slikanje cerkev in kapel. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najljubše priporočam svojo

bogato zalogo

najraznovrstnejših

klobukov, cilindrov čepic i. t. d.

Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

Velepoštovanjem

J. Soklič,

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

JOSIP REBEK,

ključavničarski mojster,

Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh

ključavničarskih del

ter napeljavo

hišnih telegrafov in telefonov.

Postavlja strelovođe

in prevzema tudi posamezna dela te stroke.

— Cene nizke. —

Ignacij Čamernik

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečastiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih

nagrobnihih spomenikov

in preskrbljuje na željo cele raje.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posestnikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraškega kamna, katera točno, solidno in po nizkih cenah napravi.

Brezplačno izdeluje narise, napravlja obrise za cerkvena in stavbinska dela.

Najboljši
fabrikat!

I. kranjski
laneno-oljnati firnež.

I. kranjsko

čisto laneno olje.

Siccativ-firnež (sušilo)

priporoča najcenejše

26-6

Adolf Hauptmann,

I. kranjska tovarna oljnatih barv, firnežov, lakov in kleja v Ljubljani.